

WOJEWODA MAZOWIECKI
WPS-VI.431.2.15.2022.AB

1503 | 2022
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Pułtusk

data wpływu
znak sprawy .. 2022-07-28
ilość załączników .. 2, 2022
podpis ..

2022 -07- 28

SR

ABCA

Pani Beata Gemza
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Pułtusk
ul. 13 Pułku Piechoty 1
06-100 Pułtusk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy: Anna Brzezińska – starszy inspektor wojewódzki, pełniąca funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego, posiadająca upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr 160/WPS/2022 oraz Magdalena Goździewska – starszy administrator, posiadająca upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr 159/WPS/2022, przeprowadzili w dniach od 9 maja do 8 czerwca 2022 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusk.

Przedmiot kontroli obejmował sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych³, zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2020 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 9 maja 2022 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją 2, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo nieprawidłowości, ocenił działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusk, podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania oraz przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, natomiast negatywnie, ocenił działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615).

I. Organizacja zadania

Dyrektorem jednostki kontrolowanej w okresie od 9 października 2001 r. do 29 września 2021 r. była Pani Agata Kołakowska (rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło w związku z przejściem na emeryturę). W okresie od 30 września 2021 r. do 31 marca 2022 r., obowiązki dyrektora, powierzono Pani Beacie Gemzie dotychczasowemu kierownikowi Działu Pomocy Środowiskowej. Od 1 kwietnia 2022 r. Panią Beatę Gemzę zatrudniono na stanowisku dyrektora MOPS w Pułtusk. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główny księgowy jednostki kontrolowanej – Pani Agnieszka Lasocka, która wykonuje zadania zgodnie z powierzoną jej odpowiedzialnością za realizację budżetu jednostki.

Szczegółową organizację Ośrodka, zakres działania komórek organizacyjnych oraz ich zadania określa regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr 22/2021 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusk z dnia 11 maja 2021 r. Regulamin ten, podobnie jak i aktualny schemat struktury organizacyjnej Ośrodka, w § 5 ust.1 pkt 2 wyodrębnia Sekcję ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Natomiast zadania tej Sekcji określono w § 13 pkt 1 do 11 regulaminu. W okresie podlegającym kontroli, przed wprowadzeniem w życie nowego regulaminu, w obiegu prawnym pozostawał regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr 26/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusk z dnia 5 czerwca 2020 r., w którym także wyodrębniono Sekcję ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz określono jej zadania.

W okresie objętym kontrolą zadania związane z prowadzeniem postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych realizowały niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta Pułtusk, co jest realizacją art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych:

- 1) Pani Agata Kołakowska – Dyrektor MOPS do 29 września 2021 r., posiadająca upoważnienie⁴ Burmistrza Miasta Pułtusk do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,
- 2) Pani Beata Gemza – Dyrektor MOPS, posiadająca dwa upoważnienia⁵ Burmistrza Miasta Pułtusk, jedno do 31 marca 2022 r., jako Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej, a drugie od 1 kwietnia 2022 r., jako Dyrektor Ośrodka, obydwa do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,

⁴ Upoważnienie Nr 226/2014 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 10 grudnia 2014 r.

⁵ Upoważnienie Nr 119/2020 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 22 czerwca 2020 r. oraz Upoważnienie Nr 71/2022 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 1 kwietnia 2022 r., pierwsze wydane na pisemny wniosek Dyrektor MOPS w Pułtusk.

- 3) Pan Stanisław Zaremba – Kierownik Sekcji ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniony na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2004 r., posiadający upoważnienie⁶ Burmistrza Miasta Pułtusk do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,
- 4) Pani Ewa Kowalska – Kierownik Dziennego Domu, w okresie od 22 czerwca 2020 r. do 30 sierpnia 2021 r., realizując kontrolowane zadania posiadała upoważnienie⁷ Burmistrza Miasta Pułtusk do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,
- 5) Pani Małgorzata Dzik – Referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, w okresie do 28 lutego 2021 r. zatrudniona na stanowisku pomocy administracyjnej, posiadająca upoważnienie⁸ Burmistrza Miasta Pułtusk do dokonywania wszelkich czynności związanych z prowadzeniem postępowań i załatwianiem indywidualnych spraw dotyczących świadczeń rodzinnych,
- 6) Pani Renata Woźniak – Referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, w okresie jak wyżej, zatrudniona na stanowisku pomocy administracyjnej, posiadająca upoważnienie⁹ Burmistrza Miasta Pułtusk do dokonywania wszelkich czynności związanych z prowadzeniem postępowań i załatwianiem indywidualnych spraw dotyczących świadczeń rodzinnych,
- 7) Pani Anna Łach – Pomoc administracyjna, zatrudniona na umowę o pracę od 2 lutego 2015 r., posiadająca upoważnienie¹⁰ Burmistrza Miasta Pułtusk do dokonywania wszelkich czynności związanych z prowadzeniem postępowań i załatwianiem indywidualnych spraw dotyczących świadczeń rodzinnych,
- 8) Pani Natalia Markowska – Pomoc administracyjna, zatrudniona na umowę o pracę od 1 grudnia 2020 r., nieposiadająca upoważnienia Burmistrza Miasta Pułtusk do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Upoważnienia wydane dla pracowników wymienionych w pkt 5, 6 i 7 są niezgodne z treścią art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W myśl ww. artykułu upoważnienia

⁶ Upoważnienie Nr 227/2014 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 10 grudnia 2014 r., wydane na pisemny wniosek Dyrektora MOPS w Pułtusk.

⁷ Upoważnienie Nr 120/2020 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 22 czerwca 2020 r., wydane na pisemny wniosek Dyrektora MOPS w Pułtusk.

⁸ Upoważnienie Nr 229/2014 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 10 grudnia 2014 r., wydane na pisemny wniosek Dyrektora MOPS w Pułtusk.

⁹ Upoważnienie Nr 230/2014 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 10 grudnia 2014 r., wydane na pisemny wniosek Dyrektora MOPS w Pułtusk.

¹⁰ Upoważnienie Nr 40/2015 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 16 lutego 2015 r., wydane na pisemny wniosek Dyrektora MOPS w Pułtusk.

powinny być udzielone do „*prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji*”. Pracownik wymieniony w pkt 8 nie posiadał upoważnienia, a mimo to realizował zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, co jest wbrew przepisom ww. artykułu ustawy o świadczeniach rodzinnych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że w okresie objętym kontrolą zadania z zakresu świadczeń rodzinnych bez upoważnienia realizowała także Pani Małgorzata Gródek – Referent ds. świadczenia wychowawczego.

Pracownicy merytoryczni posiadali zakresy czynności, w których określono prowadzenie spraw będących przedmiotem kontroli.

II. Prawdliwość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W sprawie odzyskania nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji wojewody przedłożyła Pani kontrolującym pisemne oświadczenie¹¹. Do oświadczenia dołączyła Pani kopię dokumentów potwierdzających przekazanie informacji¹² do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie. Z ww. oświadczenia wynika, że w pierwszym kwartale 2022 r., w czterech sprawach¹³, na podstawie decyzji wojewody w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych odzyskano łącznie kwotę 1 751, 04 zł, w tym należność główną 1 286,45 zł oraz 464,59 zł odsetek.

W jednej sprawie świadczeniobiorca dokonał częściowej spłaty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w łącznej kwocie 770,00 zł, w tym należność główną 632,19 zł oraz odsetki 137,81 zł. W trzech kolejnych sprawach, na wniosek strony, nienależnie pobrane świadczenia rodzinne zostały potrącone, w tym w dwóch sprawach potrącenia dokonano z bieżąco wypłacanego świadczenia wychowawczego w łącznej wysokości 857,04 zł, w tym należność główną 543,96 zł oraz odsetki 313,08 zł, a w ostatniej z bieżąco wypłacanego zasiłku rodzinnego w łącznej wysokości 124,00 zł, w tym 110,30 zł należność główną i 13,70 zł odsetki. O powyższym w ciągu 7 dni od daty dokonania częściowej spłaty lub dokonania potrącenia poinformowano Wojewodę Mazowieckiego. Informacje zawierały odpowiednio datę spłaty lub datę potrącenia oraz kwotę z podziałem na należność główną i odsetki. Do informacji dołączono kopię przelewów bankowych potwierdzających dokonanie spłaty. Po dokonaniu spłaty przez świadczeniobiorców lub ich potrąceniu z bieżących wypłat, kwoty te niezwłocznie przekazano na rachunek dochodów Wojewody Mazowieckiego. Do dokonanych

¹¹ Oświadczenie Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku z dnia 11.05.2022 r.

¹² Informacje oznaczone jako: SR.551.5.2022 z dnia 16.03.2022 r., SR.551.5.2022 z dnia 11.02.2022 r., SR.551.18.2022 z dnia 14.02.2022 r., SR.551.18.2022 z dnia 10.03.2022 r., SR.551.19.2022 z dnia 1.03.2022 r., SR.551.19.2022 z dnia 10.03.2022 r.

¹³ Decyzje administracyjne numer: 3176/ŚR/2021 z dnia 03.09.2021 r., 3463/ŚR/2021 z dnia 01.10.2021 r., 321/2022/RN z dnia 11.01.2022 r., 434/2022/RN z dnia 11.01.2022 r.

przelewów bankowych dotyczących przekazania nienależnie pobranych świadczeń w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego sporządzono szczegółową specyfikację. Specyfikacja została przekazana za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej e-PUAP w dniu realizacji przelewu bankowego. Przelew z dnia 15 lutego 2022 r. nie został opatrzony dopiskiem koordynacja, natomiast przelewy z dnia 14 marca 2022 r. oraz 22 marca 2022 r. zostały dodatkowo opatrzone dopiskiem koordynacja.

Z protokołu przyjęcia od Pani ustnych wyjaśnień¹⁴ wynika, że w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynęły wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Ww. okresie wpłynęło pięć wniosków¹⁵ o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego, które przekazano do Wojewody Mazowieckiego w celu ustalenia, czy w tych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wnioski składane były w formie papierowej, opatrzone pieczęcią z datą wpływu, znakiem sprawy i podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek. Członkowie rodzin przebywali i świadczyli pracę na terytorium Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Belgii.

Trzy wnioski¹⁶ zostały nieprawidłowo wypełnione przez wnioskodawców. W dwóch z nich w oświadczeniu dotyczącym ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego na dziecko nie wskazano dokładnego okresu pobytu członka rodziny poza granicami kraju, a w trzecim nie wskazano, czy wnioskodawczyni lub jej członek rodziny przebywa, czy nie przebywa poza granicami kraju. W tym ostatnim, na dzień składania wniosku, wnioskodawczyni i jej członek rodziny nie przebywali poza granicami kraju. Sytuacja w rodzinie uległa zmianie w trakcie okresu zasiłkowego, o czym wnioskodawczyni poinformowała składając pisemne oświadczenie. Niemniej jednak ww. sprawach nie zastosowano się do przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano wnioskodawców do uzupełnienia wniosków w tym zakresie. Ośrodek przekazując dokumentację do wojewody powinien w każdym przypadku dołożyć wszelkich starań, aby wojewoda otrzymał prawidłowo wypełniony wniosek wraz z kompletem dokumentów. Brak oznaczonych we wniosku informacji praktycznie uniemożliwia wojewodzie jednoznaczne rozstrzygnięcie, czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a tym samym przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w zakresie właściwości wojewody i wystąpienie do instytucji zagranicznej.

¹⁴ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczeń* z dnia 11.05.2022 r. stanowiący załącznik nr 5 do „Zasad kontroli”.

¹⁵ Wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego oznaczone: ŚR.520.980.2020 z dnia 29.12.2020r., ŚR/520.647.2020 z dnia 30.09.2020 r., ŚR.520.489.2020 z dnia 01.09.2020 r., ŚR.520.636.2021 z dnia 19.10.2021 r., ŚR.520.723.2020 z dnia 13.10.2020 r.

¹⁶ Wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego numer: ŚR.520.723.2020 z dnia 13.10.2020 r., ŚR.520.636.2021 z dnia 19.10.2021 r., ŚR/520.647.2020 z dnia 30.09.2020 r.

Niezależnie od powyższych uchybień, po uzyskaniu odpowiedzi, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają zastosowanie, przekazano do wojewody wnioski wraz z kompletem dokumentów. Dołączono do nich niezbędne weryfikacje z systemu emp@tia (PESEL, CBB, ZUS, MF, CEIDG, Rynek Pracy, CWU) oraz oświadczenia stron i kopie umów o pracę. Ww. dokumentacja została przekazana do wojewody wyłącznie elektronicznie przez moduł gmina-wojewoda. W jednej sprawie stosownie do ustaleń Wojewody Mazowieckiego, Burmistrz Miasta Pułtusk, decyzją administracyjną¹⁷ prawidłowo uchylił prawo do zasiłku rodzinnego w okresie, w którym miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Po uprawomocnieniu się ww. decyzji, przesłano do wojewody zgromadzoną w sprawie dokumentację. W kolejnej sprawie Wojewoda Mazowiecki uchylił od 1 października 2021 r. decyzję ustalającą prawo do zasiłku rodzinnego¹⁸, ponieważ od ww. dnia cała rodzina przebywała na terytorium Wielkiej Brytanii i podlegała wyłącznie ustawodawstwu brytyjskiemu. Jednostka kontrolowana po otrzymaniu ww. decyzji oraz informacji, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego miały zastosowanie do 30 września 2021 r., do dnia rozpoczęcia kontroli, nie wszczęła postępowania w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego za październik 2021 r.

Przyznane przez wojewodę zasiłki rodzinne Ośrodek wypłacał terminowo oraz w kwotach określonych w decyzjach. W okresach, w których miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydała własnego rozstrzygnięcia.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego i jego wypłacania

W okresie podlegającym kontroli w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pułtusku wnioskodawcy złożyli 102 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Żadnego wniosku nie pozostawiono bez rozpatrzenia. Ww. okresie wydano 83 decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, 10 decyzji przyznających prawo do ww. zasiłku i dodatku z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 5 decyzji uchylających prawo do zasiłku i dodatku, 4 decyzje zmieniające prawo do ww. świadczeń, 9 decyzji, w których odmówiono prawa do świadczeń z powodu przekroczenia kryterium dochodowego oraz 4 decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń.

¹⁷ Decyzja administracyjna numer: SR.520.001083.2021 z dnia 21.12.2021 r.

¹⁸ Decyzja nr 1161/2022/R z dnia 25.01.2022 r.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 20 spraw z okresu podlegającego kontroli, w przedmiocie ustalania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych¹⁹, w tym 3 sprawy gdzie prawo do ww. świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 2 sprawy, w których uchylono prawo do zasiłku rodzinnego i ww. dodatku, 1 sprawę, w której odmówiono prawa do świadczeń z powodu przekroczenia kryterium dochodowego oraz 2 sprawy, w których stwierdzono nienależnie pobrane świadczenia i zażądano zwrotu zasiłku i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Ww. okresie jednostka kontrolowana nie prowadziła postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem. Nie było także spraw, w których nastąpiłby zgon wnioskodawcy.

Postępowanie w sprawach o ww. świadczenia każdorazowo wszczynano na wniosek jednego z rodziców, zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy. Złożone wnioski zawierały informacje określone w § 2 pkt 1–9 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466). Wnioski składane były w formie papierowej, opatrzone pieczęcią z datą wpływu, znakiem sprawy i podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek. Były kompletnie i prawidłowo wypełnione, za wyjątkiem jednego wniosku²⁰, w którym w części II wniosku nie wpisano okresu, w którym dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego był pobierany oraz w części V wniosku nie wskazano, czy członek rodziny

¹⁹ Decyzje administracyjne oznaczone jako: SR.520.000218.2020 z dnia 29.06.2020 r., SR.520.000672.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000075.2022 z dnia 03.03.2022 r., SR.520.000508.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000891.2021 z dnia 29.10.2021 r., SR.520.000665.2021 z dnia 22.09.2021 r., SR.520.000590.2021 z dnia 16.09.2021 r., SR.520.000837.2020 z dnia 14.10.2020 r., SR.520.000771.2020 z dnia 06.10.2020 r., SR.520.000839.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000030.2022 z dnia 27.01.2022 r., SR.520.000918.2021 z dnia 03.11.2021 r., SR.520.000056.2022 z dnia 17.02.2022 r., SR.520.001116.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.000702.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.000925.2021 z dnia 05.11.2021 r., SR.520.000686.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000381.2021 z dnia 26.08.2021 r., SR.520.001138.2020 z dnia 07.12.2020 r., SR.520.001141.2020 z dnia 07.12.2020 r., SR.520.000131.2021 z dnia 13.04.2021 r., SR.520.000607.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.000608.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.000609.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.000157.2021 z dnia 27.04.2021 r., SR.520.000838.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022 r., SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000853.2021 z dnia 19.10.2021 r., SR.520.000255.2021 z dnia 16.06.2021 r., SR.520.000629.2020 z dnia 25.09.2020 r., SR.520.000952.2020 z dnia 27.10.2020 r.

²⁰ Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego oznaczony: SR.520.327.2021 z dnia 31.08.2021 r.

przebywa, czy nie przebywa za granicą. Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji ustalono, że członek rodziny nie przebywał poza granicami kraju.

Do wniosków dotyczących ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, wnioskodawcy dołączyli wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku, za wyjątkiem spraw, wymienionych niżej.

W pierwszej sprawie²¹ do wniosku dołączono niewłaściwe zaświadczenie o dochodzie uzyskanym z tytułu przyznanego od 8 kwietnia 2021 r. prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Przyznany zasiłek dla bezrobotnych po raz pierwszy wypłacono w maju 2021 r. Do wniosku należało dołączyć zaświadczenie o dochodzie uzyskanym za miesiąc następny, tj. za czerwiec 2021 r., a nie za maj 2021 r. W siedmiu sprawach²² do wniosków nie dołączono dokumentów, w tym oświadczeń, określających datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu. W siedmiu kolejnych sprawach²³ do wniosków dołączono niewłaściwe zaświadczenia oraz oświadczenia dotyczące udzielonego urlopu wychowawczego. Nie zawarto w nich informacji o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego. Posiadanie co najmniej sześciomiesięcznego okresu pozostawania w stosunku pracy, ustalano na podstawie informacji pozyskanej za pomocą systemu teleinformatycznego weryfikując składkę zdrowotną.

W 15 sprawach, spośród 20 skontrolowanych, co stanowi 75% spraw nie zastosowano się do przepisów art. 24a ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do poprawienia wniosków lub uzupełnienia o brakujące dokumenty. Na podstawie niekompletnej dokumentacji prowadzono postępowania i wydano rozstrzygnięcia.

W aktach spraw znajdowały się wydruki informacji pozyskane za pomocą systemów teleinformatycznych, tj. z Ministerstwa Finansów, z rejestru PESEL, CBB, ZUS, CWU, MEN,

²¹ Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego oznaczony jako: SR.520.327.2021 z dnia 31.08.2021 r.

²² Wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego: SR.520.688.2021 z dnia 27.10.2021 r., SR.520.616.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.513.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.943.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.495.2021 z dnia 21.09.2021 r., SR.520.619.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.244.2020 z dnia 19.08.2021 r.,

²³ Wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego: SR.520.688.2021 z dnia 27.10.2021 r., SR.520.616.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.237.2021 z dnia 18.08.2021 r., SR.520.609.2020 z dnia 23.09.2020 r., SR.520.728.2020 z dnia 13.10.2020 r., SR.520.244.2020 z dnia 19.08.2020 r., SR.520.203.2021 z dnia 10.08.2021 r.

CEIDG oraz Rynku Pracy - w zależności od sprawy. W sprawie z wniosku²⁴ brakowało, na dzień wydania decyzji przyznającej świadczenia, weryfikacji wnioskodawcy oraz członków rodziny z CBB.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przyznawano w jednostce kontrolowanej, jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł. Natomiast w przypadku, gdy dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego przyznawano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

W 14 sprawach, spośród 20 skontrolowanych, co stanowi 70% spraw, niewłaściwie wyliczono dochody rodzin.

W pierwszej sprawie²⁵ ustalając dochód w rodzinie nie pomniejszono go o należny podatek, obliczony w oparciu o proporcję w jakiej podatek dotyczący utraconego dochodu męża wnioskodawczynie pozostawał w stosunku do całego dochodu. Od 1 kwietnia 2021 r. do 31 października 2021 r. rodzinie przyznano prawo do zasiłku rodzinnego na dwoje dzieci w kwocie 190 zł miesięcznie, ponieważ nieprawidłowo ustalony dochód nie miał wpływu na uprawnienia do świadczeń. 10 czerwca 2021 r. wnioskodawczynie złożyła zaświadczenie z pup o uzyskaniu przez męża od 8 kwietnia 2021 r. prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Przyznany zasiłek wypłacono po raz pierwszy w maju 2021 r. Ustalając dochód rodziny do dochodu z roku bazowego należało doliczyć dochód uzyskany przez męża wnioskodawczynie za następny miesiąc, tj. za czerwiec 2021 r. Zgodnie z art. 3 pkt 24 lit. b ustawy o świadczeniach rodzinnych, uzyskaniem dochodu jest uzyskanie kwoty pieniężnej przyznanego zasiłku dla bezrobotnych, a nie uzyskanie decyzji, czy uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Doliczenie dochodu uzyskanego spowodowało przekroczenie kryterium dochodowego, co oznaczało, że rodzinie od lipca przysługują świadczenia z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę”. W sierpniu 2021 r. nastąpiła utrata dochodu z tytułu uzyskania przez wnioskującą prawa do urlopu wychowawczego, a to z kolei oznaczało, że od września rodzinie przysługują świadczenia w pełnej wysokości. 16 września 2021 r. wnioskująca złożyła wniosek w sprawie uchylenia prawa do świadczeń od 1 września 2021 r. We wrześniu za zgodą strony uchylono decyzję przyznającą świadczenia, a następnie wydano decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń za wrzesień 2021 r.

Zgodnie z powyższym świadczenia za czerwiec powinny być przyznane w pełnej wysokości, tj. 190 zł. Za lipiec i sierpień powinny zostać przyznane z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” w następujących kwotach: lipiec 2021 r. – 113, 92 zł i sierpień 2021 r. – 359,12 zł. Niewłaściwie ustalony dochód z roku bazowego i doliczony do niego źle ustalony

²⁴ Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego: SR.520.661.2020 z dnia 30.09.2020 r.

²⁵ Sprawa oznaczona jako SR.520.82.2021

dochód uzyskany spowodował, że świadczenia w nieprawidłowej, obniżonej wysokości wypłacono począwszy od czerwca 2021 r. w następujących kwotach: czerwiec 2021 r. – 125,84 zł, lipiec 2021 r. – 125,84 zł oraz sierpień 2021 r. – 371,04 zł.

Przyznanie świadczeń nastąpiło wbrew przepisom art. 5 ust. 3a oraz art. 24 ust. 7 ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych i spowodowało powstanie niedopłaty w kwocie 40,32 zł.

W dwóch sprawach²⁶ niewłaściwie wyliczono dochód z gospodarstwa rolnego. W pierwszej sprawie liczba hektarów przeliczeniowych posiadanego gospodarstwa ulegała zmianie w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy. Dochód z gospodarstwa rolnego należało ustalić na podstawie przeciętnej liczby hektarów przeliczeniowych znajdujących się w posiadaniu rodziny w roku 2019, czego jednostka kontrolowana nie uczyniła. W drugiej sprawie wnioskodawczyni była współwłaścicielem gospodarstwa rolnego, z którego 1/2 powierzchni hektarów przeliczeniowych były w jej posiadaniu. Dochód z gospodarstwa rolnego należało ustalić nie z całości powierzchni ha przeliczeniowych tylko z 1/2, które stanowiły własność wnioskodawczyni. W siedmiu sprawach²⁷ w rodzinach nastąpiła utrata dochodu, co ustalono na podstawie informacji pozyskanych za pomocą systemu teleinformatycznego weryfikując składkę zdrowotną. Dochody te zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy należało uznać za dochody utracone i nie uwzględniać ich przy ustalaniu dochodu rodziny. Dochody te uwzględniono, ponieważ w aktach spraw brakowało dokumentów, w tym oświadczeń, określających datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu. W trzech kolejnych sprawach²⁸ uwagi na wspólne rozliczenie się małżonków, pozostałą część dochodu po uwzględnieniu dochodu utraconego należało pomniejszyć między innymi o należny podatek, ale obliczony proporcjonalnie. W ostatniej sprawie²⁹ ustalając dochód w rodzinie nie doliczono kwoty zwrotu z tytułu niewykorzystanej ulgi na dzieci. Ww. sprawach, za wyjątkiem jednej, nieprawidłowo ustalone dochody rodzin nie miały wpływu na przyznanie prawa do zasiłków rodzinnych i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Wydano 34 decyzje administracyjne w sprawach zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, w tym 22

²⁶ Sprawa oznaczona jako: SR.520.6.2020, SR.520.481.2021.

²⁷ Sprawy oznaczone jako: SR.520.668.2021, SR.520.688.2021, SR.522.616.2021, SR.520.513.2021, SR.520.495.2021, SR.520.619.2021, SR.520.244.2020.

²⁸ Sprawy oznaczone: SR.520.237.2021, SR.520.943.2021, SR.520.121.2020.

²⁹ Sprawa oznaczona: SR.520.203.2021.

decyzje przyznające³⁰, 5 decyzji przyznających³¹ świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 1 decyzję zmieniającą³² świadczenia z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę” 2 decyzje uchylające³³ prawo do świadczeń, 3 decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń³⁴ oraz 1 decyzję odmowną³⁵ z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

Decyzje administracyjne w sprawach zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego wydano w jednostce kontrolowanej zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a., tj. oznaczenie organu właściwego Burmistrza Miasta Pułtusk, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Zawierały w pouczeniu informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń oraz informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. Zawierały także informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. W sprawie zakończonej decyzją odmowną³⁶ prawidłowo z uwagi za przekroczenie kryterium dochodowego odmówiono stronie prawa do świadczeń.

³⁰ Decyzje administracyjne numer: SR.520.000629.2020 z dnia 25.09.2020 r., SR.520.000838.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000131.2021 z dnia 13.04.2021 r., SR.520.000381.2021 z dnia 26.08.2021 r., SR.520.000686.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000925.2021 z dnia 05.11.2021 r., SR.520.000702.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.001116.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.000056.2022 z dnia 17.02.2022 r., SR.520.000918.2021 z dnia 03.11.2021 r., SR.520.000030.2022 z dnia 27.01.2022 r., SR.520.000839.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000771.2020 z dnia 06.10.2020 r., SR.520.000837.2020 z dnia 14.10.2020 r., SR.520.000590.2021 z dnia 16.09.2021 r., SR.520.000665.2021 z dnia 22.09.2021 r., SR.520.000891.2021 z dnia 29.10.2021 r., SR.520.000508.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000075.2022 z dnia 03.03.2022 r., SR.520.000672.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000218.2020 z dnia 29.06.2020 r., SR.520.000836.2020 z dnia 14.10.2020 r.

³¹ Decyzje administracyjne „złotówka za złotówkę”: SR.520.000853.2021 z dnia 19.10.2021 r., SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022 r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000157.2021 z dnia 27.04.2021 r.

³² Decyzja administracyjna zmieniająca: SR.520.000255.2021 z dnia 16.06.2021 r.

³³ Decyzje administracyjne uchylające: SR.520.000607.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.001138.2020 z dnia 07.12.2020 r.

³⁴ Decyzje administracyjne o nienależnie pobranych świadczeniach: SR.520.000609.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.000608.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.001141.2020 z dnia 07.12.2020 r.

³⁵ Decyzja administracyjna odmowna: SR.520.000952 2020 z dnia 27.10.2020 r.

³⁶ Decyzja administracyjna oznaczona jako: SR.520.000952.2020 z dnia 27.10.2020 r.

Niemniej jednak decyzje administracyjne zawierały następujące nieprawidłowości. W podstawie prawnej i w treści decyzji przyznających prawo do świadczeń nie powołano art. 32 ust. 1d, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne klauzulę natychmiastowej wykonalności.

W podstawie prawnej 8 decyzji przyznających³⁷ prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem, nie powołano rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1497). Natomiast w podstawie prawnej 18 decyzji przyznających świadczenia³⁸ powołano nieaktualny publikator ww. rozporządzenia. Zamiast wskazać Dz. U. z 2021 poz. 1481, wskazano Dz. U. z 2018 poz. 1497.

W 14 sprawach zakończonych decyzjami³⁹ przyznającymi prawo do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego kwotę dodatku przysługującą za niepełny miesiąc przyznano w kwocie 400 zł miesięcznie. Z sentencji decyzji nie wynikało, za ile dni w poszczególnych miesiącach wnioskujący otrzymali dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Przedłożone do wglądu „Karty zrealizowanych wypłat” potwierdziły proporcjonalne wyliczenia, zgodne z art. 10 ust. 3 ustawy o świadczeniach

³⁷ Decyzje administracyjne oznaczone jako: SR.520.000218.2020 z dnia 29.06.2020 r., SR.520.000131.2021 z dnia 13.04.2021 r., SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000629.2020 z dnia 25.09.2020 r., SR.520.001116.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.000771.2020 z dnia 06.10.2020 r., SR.520.000837.2020 z dnia 14.10.2020 r., SR.520.000836.2020 z dnia 14.10.2020 r.

³⁸ Decyzje administracyjne: SR.520.000686.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000918.2021 z dnia 03.11.2021 r., SR.520.000672.2021 z dnia 23.09.2021 r., SR.520.000075.2022 z dnia 03.03.2022 r., SR.520.000508.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000891.2021 z dnia 29.10.2021 r., SR.520.000665.2021 z dnia 22.09.2021 r., SR.520.000590.2021 z dnia 16.09.2021 r., SR.520.000838.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000381.2021 z dnia 26.08.2021 r., SR.520.000925.2021 z dnia 05.11.2021 r., SR.520.000702.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.000056.2022 z dnia 17.02.2022 r., SR.520.000030.2022 z dnia 27.01.2022 r., SR.520.000839.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022 r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000853.2021 z dnia 19.10.2021 r.

³⁹ Decyzje administracyjne numer: SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000629.2020 z dnia 25.09.2020 r., SR.520.000838.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000381.2021 z dnia 26.08.2021 r., SR.520.000925.2021 z dnia 05.11.2021 r., SR.520.000702.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.001116.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.000056.2022 z dnia 17.02.2022 r., SR.520.000030.2022 z dnia 27.01.2022 r., SR.520.000839.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000771.2020 z dnia 06.10.2020 r., SR.520.000837.2020 z dnia 14.10.2020 r.

rodzinnych i prawidłowe wypłaty ww. dodatków. W myśl art. 10 ust. 1 ww. ustawy oraz § 6 rozporządzenia wykonawczego prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano dodatek.

W 6 decyzjach⁴⁰ wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nieprawidłowo sformułowano treść rozstrzygnięcia. W sentencji decyzji orzeczono o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie orzeczono „zmienić kwotę świadczeń rodzinnych wg. załączonego harmonogramu”, który z podziałem na miesiące zawierał łączną kwotę przysługujących zasiłków i dodatków, w tym łączną kwotę przysługującą wg. ustawy, dochód na osobę, liczbę osób, kwotę do wypłaty, w tym kwotę do wypłaty wg ustawy. Sformułowana w ten sposób sentencja była nieczytelna i budziła wątpliwości co do uprawnień przysługujących stronie postępowania. W sentencji decyzji wydanych ww. sprawach należało orzec o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 3a ustalić do wypłaty łączną kwotę zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem, w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny oraz okres, w jakim będą one wypłacone. W uzasadnieniu decyzji wydanych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie zawarto czytelnego i przejrzystego sposobu wyliczenia kryterium dochodowego. Uzasadnienia faktyczne i prawne tychże decyzji były bardzo lakoniczne. W myśl art. 107 § 3 k.p.a. decyzja administracyjna powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno zawierać wskazanie faktów i dowodów, na których się oparto oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej. Ponadto powinno być sformułowane w sposób jasny, precyzyjny i zrozumiały dla każdej ze stron postępowania. Natomiast uzasadnienie prawne decyzji powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji wraz z przytoczeniem przepisów prawa. Należy zauważyć, że w świetle art. 107 § 3 k.p.a. nie można ograniczać się tylko do podania artykułu czy paragrafu, ale powinno się wyjaśnić, dlaczego zastosowano dany przepis jako podstawę decyzji oraz dokonać jego wykładni.

W dwóch sprawach⁴¹ na wniosek strony na podstawie art. 155 k.p.a. uchylono prawo do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem. W pierwszej sprawie prawidłowo uchylono pierwotną decyzję przyznającą świadczenia, natomiast w drugiej sprawie uchylono dwie decyzje - decyzję zmieniającą znajdującą się w obiegu prawnym i pierwotną decyzję przyznającą, która została zmieniona ww. decyzją, co wykluczało możliwość jej uchylenia. Po

⁴⁰ Decyzje administracyjne oznaczone jako: SR.520.000853.2021 z dnia 19.10.2021 r., SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022 r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000157.2021 z dnia 27.04.2021 r., SR.520.000255.2021 z dnia 16.06.2021 r.

⁴¹ Sprawy oznaczone: SR.520.665.2020, SR.520.327.2021.

wydaniu decyzji uchylających, w obu sprawach wydano decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W pierwszej sprawie wydano jedną decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeniach. W drugiej sprawie bezzasadnie wydano dwie decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W pierwszej z nich za nienależnie pobrane uznano wyłącznie zasiłki rodzinne wypłacone za wrzesień 2021 r., a w drugiej wyłącznie dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, pobrany za wrzesień 2021 r. W decyzjach nieprawidłowo sformułowano treść rozstrzygnięcia. Orzeczono w nich o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 września 2021 r. do 16 września 2021 r., podczas gdy należało wydać jedno rozstrzygnięcie i orzec w nim o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń za wrzesień 2021 r. Niezależnie od powyższego prawidłowo ustalono kwotę do spłaty. Ww. decyzjach powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący wysokość zwrotu odsetek ustawowych za opóźnienia. Nie poinformowano natomiast stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 30 ust. 7 ww. ustawy. W jednej decyzji określono wysokość odsetek za opóźnienie, ponieważ spłata nastąpiła w miesiącu następującym po dniu wypłaty świadczeń, a w dwóch kolejnych decyzjach nie określono, bo spłata nastąpiła (na prośbę strony) w tym samym miesiącu co wypłata świadczeń.

W decyzjach⁴² wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem, w tym w 2 uchylających, w 3 o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń oraz w 1 odmownej, w podstawie prawnej wskazano art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nie miał zastosowania ww. rozstrzygnięciach.

Ponadto, decyzje przyznające prawo do świadczeń zawierały w uzasadnieniu decyzji informację o terminie i sposobie ich wypłaty. Informacja ta powinna być zawarta w sentencji, a nie w uzasadnieniu decyzji, ponieważ konkretyzacja prawa powinna dokonywać się w rozstrzygnięciu. Uzasadnienie decyzji nie może zastąpić rozstrzygnięcia.

Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe. Analiza „Kart zrealizowanych wypłat” potwierdziła, że świadczenia wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych decyzjach

⁴² Decyzje administracyjne numer: SR.520.000607.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.001138.2020 z dnia 07.12.2020 r., SR.520.000609.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.000608.2021 z dnia 17.09.2021 r., SR.520.001141.2020 z dnia 07.12.2020 r., SR.520.000952.2020 z dnia 27.10.2020 r.

administracyjnych. W 14 sprawach, zakończonych wydaniem decyzji⁴³, ostatecznie świadczenia wypłacono w prawidłowej wysokości, ponieważ wypłacono kwotę przysługującą na podstawie przepisów, a nie wynikającą z nieprawidłowego rozstrzygnięcia decyzji.

Decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu 46 § 1 k.p.a.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Upoważnienia wydane dla pracowników merytorycznych były niezgodne z treścią art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie obejmowały swoim zakresem prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.
2. Dwóch pracowników bez upoważnień realizowało zadania z zakresu świadczeń rodzinnych.
3. W czterech wnioskach o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, które zostały nieprawidłowo wypełnione, nie zastosowano przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do ich poprawienia.
4. W jednej sprawie, w której wojewoda uchylił prawo do zasiłku rodzinnego, jednostka kontrolowana po otrzymaniu ww. decyzji, nie wszczęła postępowania w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego za październik 2021 r.
5. W jednej sprawie do wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem nie dołączono właściwego zaświadczenia o dochodzie uzyskanym z tytułu zasiłku dla bezrobotnych.
6. W jednej sprawie przed wydaniem rozstrzygnięcia nie dokonano weryfikacji w CBB.
7. Do siedmiu wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z ww. dodatkiem nie dołączono dokumentów, w tym oświadczeń, określających datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu.
8. Do siedmiu wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z ww. dodatkiem nie dołączono właściwego zaświadczenia lub oświadczenia dotyczącego udzielonego urlopu wychowawczego, zawierającego informację o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego.

⁴³ Decyzje administracyjne oznaczone: SR.520.000646.2020 z dnia 28.09.2020 r., SR.520.000230.2022 z dnia 13.04.2022r., SR.520.000515.2021 z dnia 14.09.2021 r., SR.520.000629.2020 z dnia 25.09.2020 r., SR.520.000838.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000381.2021 z dnia 26.08.2021 r., SR.520.000925.2021 z dnia 05.11.2021 r., SR.520.000702.2021 z dnia 24.09.2021 r., SR.520.001116.2020 z dnia 30.11.2020 r., SR.520.000056.2022 z dnia 17.02.2022 r., SR.520.000030.2022 z dnia 27.01.2022 r., SR.520.000839.2021 z dnia 14.10.2021 r., SR.520.000771.2020 z dnia 06.10.2020 r., SR.520.000837.2020 z dnia 14.10.2020 r.

9. W czternastu sprawach niewłaściwie wyliczono dochody rodzin.
10. W jednej sprawie przyznane świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” wypłacono w nieprawidłowej wysokości.
11. W podstawie prawnej ośmiu decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem nie powołano rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1497).
12. W podstawie prawnej osiemnastu decyzji przyznających świadczenia powołano nieaktualny publikator ww. rozporządzenia.
13. W czternastu decyzjach kwotę dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego za niepełny miesiąc przyznano w kwocie 400 zł miesięcznie.
14. W sześciu decyzjach wydanych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz w dwóch o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych nieprawidłowo sformułowano treść rozstrzygnięcia.
15. Decyzje przyznające prawo do świadczeń z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zawierały lakoniczne uzasadnienie faktyczne i prawne.
16. Decyzje przyznające prawo do świadczeń nie zawierały w podstawie prawnej i w treści decyzji art. 32 ust. 1d, który nadaje decyzjom klauzulę natychmiastowej wykonalności.
17. Decyzje przyznające prawo do świadczeń w uzasadnieniu decyzji zamiast w sentencji zawierały informacje o terminie i sposobie wypłaty.
18. Jedno postępowanie zakończono wydaniem dwóch decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.
19. W trzech decyzjach o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranego dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego nie poinformowano stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
20. W dwóch decyzjach uchylających, w trzech o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń oraz w jednej odmownej, w podstawie prawnej, powołano art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nie miał zastosowania ww. rozstrzygnięciach.

Za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie udzielonych upoważnień (pkt 1) odpowiedzialność ponosi Burmistrz Miasta Pułtusk, natomiast za uchybienia i nieprawidłowości stwierdzone w pozostałym zakresie odpowiedzialność ponosi była Pani Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku (do 29.09.2021 r.), Pani jako pełniąca obowiązki Dyrektora, a następnie jako Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, Kierownik Sekcji ds. świadczeń rodzinnych i funduszu

alimentacyjnego oraz pracownicy realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuje Panią Dyrektor do:

1. Uzyskania dla pracowników merytorycznych, od Burmistrza Miasta Pułtusk, imiennych upoważnień zgodnych z treścią art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. obejmujących swoim zakresem prowadzenie postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.
2. Pisemnego upoważnienia przez Burmistrza Miasta Pułtusk, na Pani wniosek, pracowników, którym powierza się realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.
3. Przyjmowania prawidłowo i kompletnie wypełnionych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku lub bez wymaganych dokumentów, wzywania wnioskodawców na podstawie art. 24a ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych do ich poprawienia lub uzupełnienia pod rygorem pozostawienia ich bez rozpatrzenia.
4. Wszczęcia postępowania w sprawie zakończonej decyzją uchylającą nr 1161/2022/R z dnia 25 stycznia 2022 r., a następnie wydania decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego za październik 2021 r.
5. Dołączania do wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego prawidłowych zaświadczeń o dochodzie uzyskanym z tytułu zasiłku dla bezrobotnych.
6. Dokonywania każdorazowo, przed wydaniem rozstrzygnięcia, niezbędnych weryfikacji w dostępnych rejestrach publicznych, stosownie do treści art. 23b ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
7. Dołączania do wniosków o świadczenia rodzinne właściwych dokumentów, w tym oświadczeń, określających datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu, o czym stanowi § 5 pkt 3 lit. g rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.
8. Dołączania do wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego właściwego zaświadczenia pracodawcy albo oświadczenia zawierającego informację o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz informację o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego, zgodnie z § 6 pkt 1 ww. rozporządzenia.
9. Ustalania dochodów rodzin w przeliczeniu na jednego członka rodziny z uwzględnieniem odpowiednio przepisów art. 5 ust. 3a – 4c ustawy o świadczeniach

rodziny, w tym prawidłowego wyliczenia należnego podatku, w przypadku częściowej utraty dochodu, w oparciu o proporcję w jakiej podatek dotyczący pozostałej części osiągniętego dochodu pozostaje w stosunku do całego dochodu. W przypadku dochodu uzyskiwanego z gospodarstwa rolnego ustalania go z uwzględnieniem przepisu § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

10. Prawidłowego ustalenia dochodu rodziny w sprawie oznaczonej SR.520.82.2021, a następnie wypłaty wyrównania przysługującego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem za okres od czerwca 2021 r. do sierpnia 2021 r.
11. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i rzetelnością, a w szczególności:
 - powoływania w podstawie prawnej decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1497),
 - powoływania w podstawie prawnej decyzji przyznających zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem aktualnego publikatora ww. rozporządzenia,
 - powoływania w podstawie prawnej decyzji uchylających, decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń oraz decyzji odmownych, przepisów prawa mających zastosowanie w przedmiotowych sprawach, które bezpośrednio odnoszą się do sytuacji osoby uprawnionej i przyznanej formy świadczenia,
 - określania w decyzjach wysokości dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługującego za niepełny miesiąc proporcjonalnie do okresu na jaki zostało przyznane prawo do dodatku, stosując przepisy art. 10 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
 - precyzyjnego i nie budzącego wątpliwości formułowania treści rozstrzygnięć w decyzjach wydawanych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz w decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, tj. w decyzjach wydanych „złotówka za złotówkę” orzekania o przysługujących pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego ustalania do wypłaty łącznej kwoty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny oraz okresu, w jakim będą one wypłacane, natomiast w decyzjach o ustaleniu

i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych zawierania w orzeczeniu prawidłowego okresu, za który zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem uznano za nienależnie pobrany,

- zawierania w decyzjach przyznających prawo do świadczeń z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” uzasadnienia faktycznego i prawnego,
- powoływania w podstawie prawnej i w treści decyzji przyznających art. 32 ust. 1d, stanowiącego o tym, że decyzje te są natychmiast wykonalne,
- zawierania informacji o terminie i sposobie wypłaty przyznanych świadczeń w sentencji decyzji przyznających,
- wydawania, w przypadku zakończenia postępowania decyzją uchylającą prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, jednej decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych,
- informowania stron, w przypadku wydania decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Pouczenie

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Wydział Polityki Społecznej

/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem/

Do wiadomości:

Pan Wojciech Gregorczyk

Burmistrz Miasta Pułtusk

